

Prof. dr hab. Jan ZIEMBIŃSKI (1924–1988)

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN — POLONIA
VOL. XXXVII SECTIO G 1990

Profesor dr hab. Jan Ziembiński (1924–1988)

Oddajemy do rąk Czytelnika kolejny tom Annales UMSC. Jest on poświęcony pamięci Profesora dr hab. Jana Ziembińskiego, zmarłego 22 października 1988 r. Składają się nań rozprawy kolegów, współpracowników i uczniów Profesora.

Jan Ziembiński urodził się w Wilnie 25 stycznia 1924 roku. Przed wybuchem wojny ukończył trzy klasy gimnazjum w Zakładzie naukowym OO. Jezuitów.

W czasie okupacji niemieckiej utrzymywał rodzinę pod nieobecność ojca (internowanego w ZSRR, a później walczącego w Wojsku Polskim na Zachodzie), pracujac fizycznie. W tym też czasie Jan Ziembiński był uczestnikiem ruchu oporu, zaś w lecie 1944 roku walczył z Niemcami w oddziale bojowym Armii Krajowej.

Jan Ziembinski urodził się i wychował w rodzinie o głębokich tradycjach patriotycznych i niepodległościowych. Ojciec, Kazimierz Ziembiński, jeden z najbliższych kolegów szkolnych późniejszego dowódcy AK gen. Stefana Roweckiego „Grota", tworzył wraz z nim, jeszcze przed pierwszą wojną światową, kółka konspiracyjne w gimnazjum w Piotrkowie Trybunalskim. Póżniej był żołnierzem Polskiej Organizacji Wojskowej i legionistą. Matka Jadwiga, z domu Gidwiłło, również przekazywała synowi patriotyczne tradycje sięgające powstań narodowych. Miało to wielki wpływ na jego postawę w młodości i w czasach późniejszych.

W styczniu 1945 r. Jan Ziembiński zmobilizowany został do Wojska Polskiego i w szeregach II Armii brał udział w końcowej fazie wojny z Niemcami, w walkach nad Odrą i Nysą. Został za to odznaczony medalami i

Odznaką Grunwaldzką. W wojsku pozostał jeszcze do roku 1947, po czym po przeniesieniu się z rodziną do Lublina ukończył tu Państwowe Liceum Pedagogiczne dla Dorosłych, uzyskując w 1949 r. świadectwo maturalne. Na krótko przed tym, w czerwcu 1948 roku, wrócił z Anglii do kraju jego ojciec, odznaczony również za walkę z Niemcami w szeregach II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych.

Jan Ziembiński w 1949 roku rozpoczął pierwszy stopień studiów prawniczych na powstałym wówczas Wydziale Prawa UMSC, które ukończył po trzech latach z wyróżnieniem. Drugi stopień studiów, tzw. magisterski, ukończył w podobny sposób na Uniwersytecie Warszawskim w czerwcu 1953 roku. W tym też okresie założył rodzinę.

Pierwszą pracę zawodową, zgodną z kierunkiem studiów, rozpoczął Jan Ziembiński w 1953 roku w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Lublinie. Już w rok później pełnił funkcję asystenta w Katedrze Prawa Państwowego UMCS. Od tej chwili jego życie i praca związane zostały już na stałe z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej i z macierzystym Wydziałem.

Doskonałe warunki rozwoju naukowego w owym czasie tworzyła zarówno atmosfera popaździernikowej odnowy, jak też nieprzeciętna osobowość kierownika Katedry Prawa Państwowego profesora Andrzeja Burdy — wybitnego konstytucjonalisty, człowieka obdarzanego wysokim autorytetem naukowym i społecznym. Pierwsze lata pracy naukowej związały Jana Ziembińskiego z ideami ruchu ludowego. Efektem głębokich studiów nad zagadnieniem agraryzmu była napisana w roku 1960 rozprawa doktorska pt. *Prawno-polityczne koncepcje polskich agrarystów.* Praca ta w owym czasie była dziełem nowatorskim i odważnym, a jej wartość można docenić zwłaszcza dziś, gdy wieś polska, rolnictwo, ruch ludowy nawiązują w wielu aspektach do idei ustrojowych i poglądów, które były przedmiotem rozprawy.

Dalsze lata pracy naukowej Jana Ziembińskiego to studia nad takimi ważkimi problemami ustrojowymi, jak: instytucjonalne gwarancje praworządności, kontrola administracji, kontrola państwowa w II Rzeczypospolitej. Efektem tych studiów były liczne artykuły i referaty, a także opublikowana w 1966 roku rozprawa habilitacyjna pt. *Prokuratorska kontrola przestrzegania prawa w PRL.* Problematyka kontroli w ujęciu historycznym, teoretycznym i utrojowym, kontroli przestrzegania prawa, wysuwają się na czoło dorobku naukowego Jana Ziembińskiego. Podsumowaniem tych badań stała się opublikowana w roku 1977 praca *Zagadnienia prawne systemu kontroli administracji w PRL*, za którą autor otrzymał nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W dwa lata później Jan Ziembiński uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Dorobek naukowy prof. dr hab. Jana Ziembińskiego obejmuje ponad 50 pozycji. Składają się na to monografie, rozprawy, artykuły, referaty i inne opracowania. Poza wymienionymi już pracami przypomnieć należy przede wszystkim takie, jak: *Z problematyki prokuratorskiej kontroli przestrzegania prawa w świetle ustawy o prokuraturze*, „Studia Prawnicze" 1969, z. 2; *Podstawowe wolności osobiste i polityczne obywateli w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, (w:) *Prawa obywatelskie i administracja państwowa*, Ossolineum 1983; *Najwyższa Izba Kontroli w Drugiej Rzeczypospolitej*, (w:) *Wybrane problemy prawa konstytucyjnego*, Lublin 1985 oraz opublikowany pośmiertnie artykuł: *Wybrane problemy prawa wyborczego do Sejmu PRL*, „Studia Prawnicze" 1989, nr 2–3.

Zainteresowania naukowe Profesora Jana Ziembińskiego były bardzo szerokie. Obejmowały problematykę podstaw współczesnych ustrojów państwowych, historii doktryn politycznych, praw i wolności obywatelskich, ze szczególnym uwzględnieniem zasad prawa wyborczego. W środowisku polskich konstytucjonalistów ceniony był jako jeden z najlepszych znawców zagadnień kontroli państwowej i Najwyższej Izby Kontroli. Publikowane przez niego prace spotykały się zawsze z dużym zainteresowaniem.

Profesor Jan Ziembiński brał udział w wielu konferencjach i sympozjach naukowych. W 1959 roku uczestniczył w Pierwszej Ogólnopolskiej Sesji Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego. Corocznie brał udział w tych konferencjach, a jego głos w dyskusji był zawsze ceniony. Uczestniczył także w trzech sesjach (Lublin, Wiedeń, Łańcut) zorganizowanego w latach siedemdziesiątych sympozjum polsko-austriackiego.

Równolegle z pracą naukową Profesor Jan Ziembiński pełnił liczne obowiązki dydaktyczne, administracyjne i społeczne. Wykładał na studiach dziennych i zaocznych w UMCS w Lublinie i Rzeszowie. Od 1985 r. był kierownikiem Zakładu Prawa Państwowego UMCS, a od 1984 r. wykładał także prawo konstytucyjne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Wychował wielu magistrantów. Był promotorem pięciu przewodów doktorskich. Wielokrotnie też podejmował się obowiązków recenzenta. Przez szereg lat sprawował funkcję Dyrektora Instytutu Administracji i Prawa Publicznego UMCS, a ostatnio był Prodziekanem do spraw zaocznych studiów administracyjnych.

Profesor Jan Ziembiński był człowiekiem wyjątkowo aktywnym społecznie, jako członek wielu towarzystw naukowych i organizacji społecznych. Od 1960 roku należał do Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. Pełnił w

nim szereg funkcji, między innymi prezesa Uczelnianego Komitetu ZSL przy UMCS. Był także członkiem kilku komisji przy Naczelnym Komitecie ZSL.

W latach 1981-1982 uczestniczył jako reprezentant Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w pracach międzypartyjnego zespołu ekspertów parlamentarnych, przygotowujących rozwiązania legislacyjne dotyczące utworzenia Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Stanu i urzędu Prezydenta, opowiadając się stanowczo i jednoznacznie za ustanowieniem tych instytucji w Polsce. Oryginalny i twórczy wkład Profesora Jana Ziembińskiego w opracowanie modelu rozwiązań ustrojowych w tym zakresie stanowił potwierdzenie jego wysokiego autorytetu naukowego i społecznego. Za swoją pracę był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Uhonorowany został między innymi: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Profesor Jan Ziembiński był wielkim przyjacielem młodzieży akademickiej. Otwarty i dostępny, był bardzo ceniony i lubiany przez studentów zarówno na studiach dziennych w Lublinie, jak i zaocznych w Rzeszowie. Obowiązki swoje traktował bardzo poważnie i odpowiedzialnie. Był człowiekiem prawym, a wobec różnych przejawów zła bezkompromisowym. Inny wyróżniający rys charakteru Profesora Jana Ziembińskiego stanowiła jego koleżeńskość, zdolność obdarzania szczerą przyjaźnią najbliższych kolegów i współpracowników. Był pełen pogody wewnętrznej. Cechowało go duże poczucie humoru i skłonność do żartów.

Brak Jego dał się dotkliwie odczuć na Wydziale Prawa i Administracji UMCS, a także w środowisku polskich konstytucjonalistów.

Niech zatem ta księga pamiątkowa stanie się skromnym wyrazem hołdu i uznania dla życia oraz pracy Profesora Jana Ziembińskiego.

Współpracownicy, uczniowie, koledzy